

আম্লিক মাটি আৰু চূণৰ ব্যৱহাৰ

ভাৰতত অৱস্থিত প্ৰায় ৪৯০ লাখ হেক্টৰ আম্লিক মাটিৰ ২৬০ লাখ হেক্টৰ মাটিৰেই পি.এইচ. ৫.৬ তকৈ কম আৰু অন্য ২৩০ লাখ হেক্টৰ মাটিৰ পি.এইচ. সচৰাচৰ ৫.৫ ৰ পৰা ৬.৫ ৰ ভিতৰত পোৱা যায়। আমাৰ অসমৰ প্ৰায়খিনি মাটিয়েই অম্লযুক্ত মাটি। ইয়াৰে পুৰণি পলসুৱা মাটিবোৰ অধিক আম্লিক আৰু এনে মাটিৰ পি.এইচ. সাধাৰণতে ৪.৫ ৰ পৰা ৫.০ ৰ ভিতৰত থাকে। ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ চাপৰি অঞ্চলবোৰৰ মাটিৰ পি.এইচ. ৬ ৰ পৰা ৭ ৰ ভিতৰত থকাৰ বিপৰীতে পুৰণি বানাক্ৰান্ত ভৈয়ামথলীৰ পি.এইচ. ৫ ৰ পৰা ৬ পৰ্যন্ত হোৱা দেখা যায়। অসমত বিভিন্ন জিলাসমূহত ৮৫-১০০ শতাংশ পৰ্যন্ত অম্লযুক্ত মাটি পোৱা যায়। নামনি ব্ৰহ্মপুত্ৰ সমতলভূমিত ৯১.৬ শতাংশ অম্লযুক্ত মাটি পোৱাৰ বিপৰীতে উজনি ব্ৰহ্মপুত্ৰ সমতলভূমিত এই মাটিৰ পৰিমাণ প্ৰায় ৯৬ শতাংশ হোৱা দেখা যায়।

উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলীয় ৰাজ্যসমূহৰ সৰ্বভাগ মাটি অম্লযুক্ত হোৱা হেতুকেই ইয়াৰে শতকৰা ৭৩ ভাগ মাটিত এককভাৱে ধানজাতীয় শস্যৰহে খেতি কৰা হয়। ধানগছৰ অম্লতা সহ্য কৰিব পৰা গুণ প্ৰবল হোৱা বাবে এনে ৰাজ্যসমূহত ধানখেতিৰ প্ৰাবল্য বেছি। ইয়াৰ বিপৰীতে অম্লতা সহ্য কৰিব নোৱাৰা মছলাজাতীয় বা তৈলজাতীয় শস্যৰ পৰিসৰ এনে ৰাজ্যসমূহত যথেষ্ট কম। সেয়েহে তৈল বা মাহজাতীয় শস্যক শস্যচক্ৰত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ হেতু অম্লযুক্ত মাটিসমূহ সঠিকভাৱে নিৰাময় কৰাটো দৰকাৰ।

যিবিলাক মাটিৰ পি.এইচ. সাততকৈ কম তেনে মাটিক অম্লযুক্ত মাটি বোলে। অম্লতাৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি অম্লযুক্ত মাটিক নিম্নোক্ত ভাগত ভগাব পাৰি।

পি.এইচ.	বিভাগ
৪.৫ তকৈ কম	গুৰুতৰভাৱে আম্লিক
৪.৫ - ৫.০	অতি বেছি আম্লিক
৪.১ - ৫.৫	অতি আম্লিক
৫.৬ - ৬.০	মধ্যমীয়া ভাৱে আম্লিক
৬.১ - ৬.৫	সামান্যৰূপে আম্লিক

মাটি অম্লযুক্ত হোৱাৰ কাৰণসমূহ :

- ১। সেমেকা জলবায়ুৰ ৰাজ্য অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ প্ৰচুৰ পৰিমাণে বৰষুণ হোৱা বাবে বৰষুণৰ পানীয়ে মাটিত থকা দ্ৰৱণীয় লোণ তথা ক্ষাৰীয় পদাৰ্থবোৰ উটুৱাই নিয়ে যাৰ ফলত মাটিৰ উপৰিভাগ আম্লিক হৈ পৰে।
- ২। আংশিকভাৱে ক্ষয়ীকৃত জৈৱ পদাৰ্থ পানীত বহুদিন নিমজ্জিত হৈ থাকিলে বিভিন্ন জৈৱিক অম্লৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে যাৰ বাবেও মাটিডোখৰ আম্লিক হৈ উঠিব পাৰে।
- ৩। অম্ল নিঃসৰণ কৰিব পৰা শিল বা মণিকৰ পৰা সৃষ্টি হোৱা মাটিডোখৰো স্বাভাৱিকভাৱে আম্লিক হৈ পৰে। উদাহৰণস্বৰূপে কোৱাৰ্জ, ফেলস্পাৰ, মাইকা প্ৰভৃতি মণিকৰ পৰা সৃষ্টি হোৱা মাটিবোৰ অম্লযুক্ত হোৱা দেখা যায়।
- ৪। যেতিয়া মাটিৰ পি.এইচ. নিচেই কম হয় তেতিয়া এলুমিনিয়াম নামৰ মৌলবিধে বিক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা মাটিত অধিক পৰিমাণৰ হাইড্ৰ'জেন আয়ন সৃষ্টি কৰাৰ বাবেও মাটিৰ অম্লতা আৰু অধিক বৃদ্ধি হয়।
- ৫। অম্লগুণসম্পন্ন নাইট্ৰ'জেনযুক্ত সাৰ যথা ইউৰিয়া, এম'নিয়াম ছালফেট, এম'নিয়াম ক্লৰাইড আদি একেৰাহে আৰু প্ৰচুৰ পৰিমাণে প্ৰয়োগ কৰি থাকিলেও মাটিডোখৰ আম্লিক হ'ব পাৰে।

আম্লিক মাটিৰ উৎপাদন ক্ষমতা :

পি.এইচ. কম হোৱা হেতুকে অম্লযুক্ত মাটিত বিভিন্ন প্ৰতিকূল অৱস্থাৰ সৃষ্টি হয় যাৰ বাবে এনে মাটিৰ উৎপাদন

ক্ষমতা হ্রাস হোৱা দেখা যায়। অল্পযুক্ত মাটিত শস্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় প্ৰায়বোৰ মৌল তথা কেতবোৰ ক্ষাৰীয় পদাৰ্থৰ পৰিমাণ কমি যায়। তদুপৰি মাটিৰ সৈতে যুক্ত হোৱা হেতুকে ফচফৰাচ নামৰ মৌলবিধ শস্যৰ বাবে ক্ৰমাৎ দুৰ্লভ হৈ পৰে। আনহাতে এলুমিনিয়ামৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হোৱা হেতুকে শস্যদেহত ইয়াৰ বিষক্ৰিয়া ঘটিব পাৰে। ইয়াৰ উপৰিও অল্পযুক্ত মাটিত উদ্ভিদৰ বাবে উপকাৰী জীৱাণুবোৰৰ কৰ্মদক্ষতা কমি যায়।

আম্লিক মাটিৰ সমস্যাসমূহ :

সাধাৰণতে মাটিৰ পি.এইচে উদ্ভিদৰ শ্ৰীবৃদ্ধিত প্ৰত্যক্ষভাৱে বাধা আৰোপ নকৰে যদিও অতি কম পি. এইচযুক্ত মাটিত উভৈনদী হৈ থকা হাইড্ৰ'জেন প্ৰচুৰ পৰিমাণে থকা লো, মেংগানিজ বিশেষকৈ এলুমিনিয়ামে শস্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধিত অন্তৰায় স্বৰূপে থিয় দিয়ে। মাটিত প্ৰচুৰ পৰিমাণে এলুমিনিয়াম থাকিলে শিপা বৃদ্ধি হোৱাত তথা মাটিৰ অন্তৰ্ভাগলৈ শিপা আগবাঢ়ি যোৱাত বাধা জন্মে যাৰ বাবে শস্যই পানী আৰু মৌল মাটিৰ পৰা ঠিকমতে আহৰণ কৰিব নোৱাৰে। তদুপৰি মাটিৰ দ্ৰৱণত এলুমিনিয়ামৰ পৰিমাণ বেছি হ'লে কোষ বিভাজন, শ্বাস-প্ৰশ্বাস, ডি.এন.এ. গঠন আদিত তথা কেলচিয়াম, ফচফৰাচ প্ৰভৃতি মৌল আহৰণত বাধা জন্মে।

অসমৰ মাটিত লোৰ বিষক্ৰিয়াও সততে পৰিলক্ষিত হোৱা দেখা যায়। এনে হোৱাৰ মূল কাৰণসমূহ হৈছে অগভীৰ জলভূমি, সৰহীয়া পৰিমাণৰ জৈৱ পদাৰ্থ (১.৫ শতাংশতকৈও অধিক), নিম্ন মাত্ৰাৰ পি.এইচ. (৪.৯ তকৈ কম) ইত্যাদি। তদুপৰি ধান খেতিৰ নিমিত্তে ৰাজ্যখনৰ প্ৰায়বোৰ মাটিয়েই পানীৰে নিমজ্জিত কৰি ৰখাৰ ফলতো লো আৰু মেংগানিজৰ বিষক্ৰিয়া ঘটিব পাৰে। আনহাতে মাটিত লোৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পালে লোৰ বিষক্ৰিয়া ঘটাৰ লগতে ফচফৰাচ, পটাছ প্ৰভৃতি মৌলও উদ্ভিদৰ বাবে দুৰ্লভ হৈ উঠে।

আম্লিক মাটিত শস্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কেতবোৰ ক্ষুদ্ৰমাত্ৰিক মৌলৰ সততে নাটনি হোৱা দেখা যায়। অসম প্ৰমুখ্যে আম্লিক মাটি সমৃদ্ধ অন্য ৰাজ্যসমূহত মলিবডেনামৰ নাটনিৰ হেতু বিভিন্ন শস্য বিশেষকৈ মাহজাতীয় শস্যৰ বৃদ্ধিত বাধা জন্মে। তদুপৰি প্ৰবল বৰষুণৰ বাবে এনে ৰাজ্যসমূহত বৰ'ণৰ অভাৱ হোৱাও দেখা যায়। বৰষুণৰ পানীত বৰ'ণ দ্ৰৱীভূত হৈ ভূমিভাগৰ পৰা নিষ্কাশণ প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা ক্ৰমাৎ ওলাই যায় যাৰ ফলত মাটিত এইবিধ মৌলৰ নাটনি পৰিলক্ষিত হয়।

অল্পযুক্ত মাটিৰ উন্নীতকৰণ :

ভিন ভিন উপায়ৰদ্বাৰা অল্পযুক্ত মাটিৰ উন্নতি সাধন কৰি এনেবোৰ মাটিক শস্যৰ বাবে উপযোগী কৰি তুলিব পাৰি। এনে উপায়সমূহৰ ভিতৰত অন্যতম হৈছে চূণৰ প্ৰয়োগ। আনহাতে আৰ্থিক দিশৰ পৰা হওক বা আন কাৰণতেই হওক যিবিলাক মাটিত চূণ প্ৰয়োগ কৰাটো সম্ভৱ নহয় তেনেবোৰ মাটিত অল্পতা সহ্য কৰিব পৰা শস্যৰ যেনে ধান, মাকৈ, কপাহ, মটৰমাহ, বাদাম, আলু, বিলাহী, মূলা আদিৰ খেতি ভালদৰে কৰিব পাৰি।

কোনো এডোখৰ মাটিত কিমান পৰিমাণৰ চূণ প্ৰয়োগ কৰিব লাগিব তাক প্ৰধানতঃ নিৰ্ভৰ কৰে মাটি পি.এইচ. বোকাৰ পৰিমাণ আৰু জৈৱিক পদাৰ্থৰ পৰিমাণৰ ওপৰত। মাটি পৰীক্ষা কৰা গৱেষণাগাৰবোৰত পৰীক্ষা কৰি আম্লিক মাটিত কিমান পৰিমাণৰ চূণ প্ৰয়োগ কৰিব লাগিব তাক নিৰূপণ কৰি উলিওৱা হয়। পৰীক্ষাৰদ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছে যে অসমৰ প্ৰতি হেক্টৰ আম্লিক মাটিত ১.৭৫ টনৰ পৰা ৮.৭৯ টন পৰ্যন্ত চূণ প্ৰয়োগ কৰিবলগীয়া হয়। যোৰহাটস্থ অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত চয়াবিন-ঘেঁহু শস্যচক্ৰৰ ওপৰত কৰা এটা পৰীক্ষাত দেখা গৈছে যে যিবিলাক মাটিত আৱশ্যকীয় চূণৰ পৰিমাণৰ শতকৰা ২৫ ভাগ পৰ্যন্ত প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল তেনেবোৰ মাটিৰ উৎপাদন চূণ প্ৰয়োগ নকৰা মাটিতকৈ কেবাগুণে বৃদ্ধি পাইছিল। আনহাতে প্ৰয়োজনীয় চূণৰ পৰিমাণৰ সমূদায় অংশ অৰ্থাৎ শতকৰা এশভাগ প্ৰয়োগ কৰাটো যথেষ্ট ব্যয়বহুল হোৱা হেতুকে বহুক্ষেত্ৰত ই ক্ষুদ্ৰ খেতিয়কৰ বাবে সম্ভৱপৰ হৈ নুঠে।

তালিকা নং - ১ : চয়াবিন- ঘেঁহু শস্যক্রমত প্ৰয়োগ কৰা চূণৰ প্ৰত্যক্ষ আৰু অৱশিষ্ট অংশৰ উৎপাদন (টন/হেক্টৰ) প্ৰভাৱ।

চূণৰ পৰিমাণ	চয়াবিন (প্ৰত্যক্ষ)	ঘেঁহু (অৱশিষ্ট)
প্ৰয়োগ কৰিবলগা চূণৰ পৰিমাণ ২৫ শতাংশ	১৫.০৮	২০.৯৭
প্ৰয়োগ কৰিবলগা চূণৰ পৰিমাণ ৫০ শতাংশ	১৬.১৯	২২.৪৭
প্ৰয়োগ কৰিবলগা চূণৰ পৰিমাণ ৭৫ শতাংশ	১৬.৪৪	২৪.৩০
প্ৰয়োগ কৰিবলগা চূণৰ পৰিমাণ ১০০ শতাংশ	১৬.৬৮	২৭.৫০
চূণ অবিহনে	১০.৪০	১৫.৮০

চূণ প্ৰয়োগ কৰাৰ বিধি :

সাধাৰণতে কোনো এটা শস্য ৰোৱা বা সিঁচাৰ ডেৰ বা দুমাহমানৰ আগতে চূণখিনি ছটিয়াই মাটিৰ উপৰিভাগৰ লগত ভালদৰে মিহলি কৰি দিব লাগে। এনে কৰিলে চূণে মাটিৰ সৈতে দ্ৰুতভাৱে ৰাসায়নিক ক্ৰিয়া ঘটাই সুফল দেখুৱায়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত কৰা এটা পৰীক্ষাত এইটো দেখা গৈছে যে ছটিয়াই প্ৰয়োগ কৰাতকৈ সীৰলু বনাই চূণ প্ৰয়োগ কৰিলে অধিক সুফল পোৱা যায়।

চূণৰ উৎস :

সাধাৰণতে আক্লিক মাটিত প্ৰয়োগ কৰাৰ নিমিত্তে বাণিজ্যিক চূণ আৰু ড'লমাইট চূণৰ গুৰি সততে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। অৱশ্যে অতি সম্প্ৰতি দেখা গৈছে যে কাগজকল, চেনিকল, চিমেন্ট কাৰখানা আদি উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠানবোৰৰ বৰ্জিত পদাৰ্থবোৰে চূণৰ পৰিৱৰ্তে অক্লীয় মাটিত ব্যৱহাৰ কৰি সুফল পাব পাৰি। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বৈজ্ঞানিকসকলে কৰা এটা পৰীক্ষাৰ ফলাফলৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কাগজকলৰ বৰ্জিত পদাৰ্থ 'লাইম শ্লাজ' আৰু চেনিকলৰ বৰ্জিত পদাৰ্থ - 'প্ৰেছমাড'ৰ সৈতে কৃষিজ চূণৰ ৰাসায়নিক গঠনৰ এক তুলনামূলক পাৰ্থক্য তথা ঘেঁহু উৎপাদনৰ ওপৰত এইবোৰে কেনেভাৱে প্ৰভাৱ পেলায় তাক দেখুওৱা হৈছে।

তালিকা নং - ২ : চূণৰ ভিন ভিন উৎসৰ ৰাসায়নিক গঠন।

উৎস	কেলছিয়াম	মেগনেছিয়াম	কেলচিয়াম কাৰ্বনেট
কৃষিজ চূণ	৩৪.৮০	২.৪৬	৯৫.৬
ডলমাইটিক চূণ	২২.২৬	৬.৬৪	৮৮.০১
লাইম শ্লাজ (কাগজ কলৰ বৰ্জিত পদাৰ্থ)	৩১.৮৬	১.৬৯	৮৭.১৩
প্ৰেছমাড (চেনিকলৰ বৰ্জিত পদাৰ্থ)	৪.১	১.২	৮০.০০

তালিকা নং - ৩ : ঘেঁহু উৎপাদনৰ ওপৰত চূণৰ ভিন ভিন উৎস তথা পৰিমাণৰ ভিন্নতাৰ প্ৰত্যক্ষ প্ৰভাৱ।

চূণৰ পৰিমাণ	চূণৰ উৎস		লাইম শ্লাজ	চূণবিহীন মাটিৰ তুলনাত উৎপাদন বৃদ্ধিৰ হাৰ
	কৃষি চূণ	ডলোমাইটিক চূণ		
প্ৰয়োগ কৰিব লগা চূণৰ প্ৰকৃত পৰিমাণৰ ১২.৫ শতাংশ	১৯.৮৬	২১.১৭	২০.৪০	১৮.৮৬
প্ৰয়োগ কৰিব লগা চূণৰ প্ৰকৃত পৰিমাণৰ ২৫ শতাংশ	২০.৬০	২২.১৬	২১.১০	২৩.৫৬
প্ৰয়োগ কৰিব লগা চূণৰ প্ৰকৃত পৰিমাণৰ ৫০ শতাংশ	২১.১৩	২২.২৭	২২.০০	২৬.৫২
চূণ অবিহনে	১৭.২৩			

উৎস : কৃষি ৰসায়ন গৱেষণা কেন্দ্ৰ, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট।

ভিন ভিন পৰীক্ষাৰলীৰ পৰা এইটো পতীয়মান হৈছে যে চূণৰ উৎসসমূহৰ ভিতৰত ড'লোমাইটিক চূণেই সকলোতকৈ উন্নত মানৰ ফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম। আনহাতে এককভাৱে কৰা খেতিত প্ৰয়োগ কৰিব লগা চূণৰ সমুদায় অংশৰ সলনি কেৱল মাত্ৰ ২২.৫ শতাংশ প্ৰয়োগ কৰিয়েই সন্তোষজনক ফল পাব পাৰি। অৱশ্যে ভিন ভিন শস্যৰ খেতি কৰা মাটিত চূণৰ প্ৰয়োগ ২৫ শতাংশ পৰ্যন্ত বৃদ্ধি কৰাটো যুক্ত।

চূণ প্ৰয়োগত শস্যৰ প্ৰতিক্ৰিয়া :

চূণ প্ৰয়োগ কৰাৰ ফলত শস্যই দেখুওৱা প্ৰতিক্ৰিয়াৰ বিষয়ে জানিবলৈ ১৯১২ চনত যোৰহাট কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰত পোনপ্ৰথম বাৰৰ বাবে পৰীক্ষা আৰম্ভ কৰা হৈছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত কৰা বিভিন্ন পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ পৰা এইটো প্ৰমাণিত হয় যে চূণৰ প্ৰয়োগে ধান, সৰিয়হ, ঘেঁহু, কুঁহিয়াৰ, মচুৰ, সেউজীয়া মাহ আদিৰ উৎপাদন যথেষ্ট বৃদ্ধি কৰে।

পৰীক্ষাৰদ্বাৰা এইটো প্ৰমাণিত হৈছে ঘেঁহু আৰু বাৰ্লিত চূণ অকলে প্ৰয়োগ নকৰি যদিহে নাইট্ৰ'জেন, ফ'সফ'ৰাচ আৰু পটাছিয়াম সাৰৰ সৈতে প্ৰয়োগ কৰা হয় তেন্তে অধিক সুফল পোৱা যায়। ইয়াৰ বিপৰীতে মাকৈ, আলু আদি জাতীয় শস্যত সাৰুৱা মাটিতকৈ অনুৰ্বৰ মাটিতহে চূণ প্ৰয়োগ কৰি অধিক সুফল দেখা গৈছে। চূণ প্ৰয়োগৰ ফলত অসাৰুৱা মাটিত ৰুদ্ধ হৈ থকা অত্যাবশ্যকীয় মৌলবোৰ শিপাৰ বাবে সহজলভ্য হৈ পৰে যাৰবাবে শস্যৰ দ্ৰুত বৃদ্ধি হোৱা দেখা যায়।

মাটিত চূণ প্ৰয়োগ কৰাৰ পিচত শস্যবোৰে কিভাবে ফল দেখুৱাই সেইটোৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিয়েই ওখ মাটিত হোৱা শস্যবোৰক তলত দিয়া ধৰণে ভাগ কৰিব পাৰি।

- (১) চূণ প্ৰয়োগৰ ফলত অতি ভাল ফল দেখুওৱা শস্য : কপাহ, ঘেঁহু, চয়াবিন, ৰহৰ ইত্যাদি।
- (২) চূণ প্ৰয়োগৰ ফলত মধ্যমীয়া ফল দেখুওৱা শস্য : মাকৈ, মচুৰ, মটৰ ইত্যাদি।
- (৩) চূণ প্ৰয়োগৰ ফলত কম বা একেবাৰে ফল নেদেখুওৱা শস্য : ধান, আলু ইত্যাদি।

চূণ প্ৰয়োগৰ ফলত শস্যই দেখুওৱা ফলাফলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি কোনো এডোখৰ মাটিত কি কি শস্যৰ খেতি কৰা হ'ব তাক নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিব লাগে। চূণ প্ৰয়োগৰ ফলত ভাল ফল দেখুওৱা শস্যবোৰ সাধাৰণতে প্ৰথম দুই বছৰত ৰুই মধ্যমীয়া ফল দেখুওৱা শস্যবোৰ তাৰ পিচত ৰুৱ লাগে। আনহাতে ধান, আলু, প্ৰভৃতি কমকৈ ফল দেখুওৱা শস্যবোৰ শস্যক্ৰমৰ একেবাৰে শেষৰ ফালে ৰুৱ লাগে। সাধাৰণতে মাটি পৰীক্ষাৰ ফলাফলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি চূণৰ পৰিমাণ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হয়। তলৰ তালিকাত গৰম, সেমেকা, সমভূমি অঞ্চলৰ বিভিন্ন বয়নৰ মাটিত কিমান পৰিমাণৰ চূণ দিব লাগে তাৰ আনুমানিক হিচাব এটা দিয়া হ'ল।

তালিকা নং - ৪ : বিভিন্ন বয়নৰ আক্লিক মাটিৰ পি.এইচ. সলনিৰ নিমিত্তে আৱশ্যকীয় চূণশিলৰ পৰিমাণ।

মাটিৰ বয়ন	মাটিৰ উপৰিভাগৰ ১৫ ছে.মি.ত মিহলি কৰিবলগীয়া গুৰি চূণশিলৰ পৰিমাণ (প্ৰতি তিনি বিঘাত টন হিচাবে)		
	পি.এইচ. ৪ ৰ পৰা ৬.৫ লৈ নিবলৈ	পি.এইচ. ৪.৫ ৰ পৰা ৬.৫ লৈ নিবলৈ	পি.এইচ. ৫ ৰ পৰা ৬.৫ লৈ নিবলৈ
বালিচহীয়া আৰু মৌলেনা বালীয়া	১.৫	১	০.৫
বালীয়া মৌলেনা	—	২	১
মৌলেনা	—	৩.৫	২
বোকা মৌলেনা	—	৫	৩

চূণ প্ৰয়োগৰ সুফলসমূহ :

- চূণ প্ৰয়োগৰ ফলত মাটিৰ পি.এইচ. বৃদ্ধি পায়।
- এলুমিনিয়াম, লো, মেংগানিজ আদি মৌলবোৰৰ বিষক্ৰিয়া কমি যায়।
- কেলচিয়াম, মেগনেছিয়াম, ফচফৰাচ, মলিবডেনাম, বৰ'ণ প্ৰভৃতি মৌলবোৰ গছৰ বাবে সুলভ হৈ পৰে।
- সেউজীয়া গছৰ শিপাত নাইট্ৰ'জেন জমা কৰিব পৰা জীৱাণুবোৰৰ লগতে মাটিত থকা অন্যান্য উপকাৰী জীৱাণুবোৰৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পায়।
- মাটিৰ গঠন উন্নত হোৱাত চূণে সহায় কৰে।

অল্পযুক্ত হোৱা হেতুকে অসমৰ মাটিৰ উৎপাদন আশানুৰূপ নহয়। সেয়েহে চূণ প্ৰয়োগ কৰি এনে মাটিৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিব পাৰি। পৰীক্ষাৰদ্বাৰা দেখা গৈছে যে শস্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় চূণৰ সমুদায় অংশৰ সলনি ১২.৫-২৫ শতাংশ পৰ্যন্ত প্ৰয়োগ কৰিও শস্যৰ উৎপাদন যথেষ্ট বৃদ্ধি কৰিব পাৰি। আনহাতে কাগজকল, চেনিকল প্ৰভৃতি উদ্যোগিত প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ বৰ্জিত পদাৰ্থবোৰো চূণৰ পৰিপূৰক হিচাপে শস্যত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

(উৎস : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ৭৮৫০১৩)